

Starški list

2012/20

Impresije z Chrósćic

wudaće: lěćo 2012/20
wudawaćel: Serbske šulske towarstwo z.t.
Póstowe naměsto 2
02625 Budyšin
tel.: 03591 550216
faks: 03591 550220

info@sorbischer-schulverein.de
www.sorbischer-schulverein.de

zamołwitej redaktorce: Marja Jaworkowa/Monika Süßowa
tel.: 03591 550215

fota: SŠT

© 2012 Serbske šulske towarstwo z.t./Sorbischer Schulverein e.V.

Lubi starši,

džensa je naša hłowna tema woda. Tři štwórciny zemje su z wodu pokryte, ale jenož mały džěl toho hodži so jako pitna woda wužiwać. Bjez wody bychmy najdlěje štyri dny přežiwili. Po zwěsćenjach Swětoweje strowotneje organizacije WHO nima 1,1 miliardow ludži na swěće dosć pitneje wody. Tuž je wažne, zo džěci zahe dosć spóznaja, kak drohotna kóžda kapka wody je. Wone smědža w našich pěstowarnjach sami dožiwić, kak wšelako so woda wužiwa a so wobkuzlać dać wot fenomena nastaća a dobywanja wody. Na tajke wašnje so česćownosć před stwórbu Božej přisporja. Dajće so překwapić!

Dale zhoniće, kak smy 60. róčnicu załoženja serbskeje pěstowarnje w Chrósćicach woswječili. Z časa přewzaća pěstowarnje do nošerstwa SŠT w léće 2001 ličba džěci tež z cuzych gmejnow stajnje stupa, štož swědči wo dobrym džěle zarjadnišća.

Přeju Wam rjane léčne prózdniny z Wašimi džěćimi.

Waša

Ludmila Budarjowa
předsydka Serbskeho šulskeho towarstwa z.t.

Wobsah:

Woda - drohotny dar přirody	1
Woda - žórto žiwjenja	3
Eksperimenty z wodu w Němcach	5
60 lět pěstowarnja w Chrósćicach	6
Rozalia Cyžowa, něhdyša wjednica so dopomina	8
Džěło w horće - Ludmila Wićazowa a Lydia Šoćina powědatej	10
Što stawa so noweho w Malešecach	12

Woda – drohotny dar přírody

Woda džěci fascinuje. Wone dožiwja tutón element jara zahe we wšědnym žiwjenju při piću, myću, kupanju. Džěci maja wjeselo při wobkedžbowanju wody, kak wona běži, kapa a kak to při tym klinči. Wone chcedža wodu kidać, pryskać, w njej so kupać a sej z njej hrajkać.

Woda pak je hišće wjele wjac. Woda je naše žiwjenje a wulki džěl našeho čěta je samo z wody. Hdyž dychamy, so počimy a tež, hdyž so nam při smjeću sylzy wukula, stajnje je woda pódla. Bjez wody bychmy wusknuli, kaž kwětka w pusćinje. Woda je bjez barby, słoda a tež njewonja. A tola je wažna kapalizna zemje. Bjez njeje njeby było žiwjenja na zemi. Tři štwórc našeho planeta su z wodu pokryte. A tola nimamy dosć a nadosć pitneje wody, zo bychmy z njej njeswědomiče wobchadžeć móhli. Mnóstwo wody, kotrež móžemy wužiwać, je wobmjezowane. Na 97% wšeje wody je selena woda w oceanach a w morjach. Jenož někak 2,75% je słódka woda. Wulki džěl tuteje słódkeje wody pak je wjazany w lodowcach a w antarktiskim lodže. Jenož mólički džěl wšeje wody na zemi móžemy poměrnje lochce za pitnu wodu wužiwać. Čista woda je wosebje wažna za žiwjenje a jako pitna woda drohotne kubło, z kotrymž mamy wědomje a kedžbliwje wobchadžeć.

„W stawiznach je so woda, a wosebje jeje spočatk, žórło, stajnje jara česćowała. Wunamakanje wodowego honača a bleše z mineralnej wodu stej nam zabyć dało, zo je woda, prjed hač z honača běži abo so w bleši předawa, dar přírody.

(Vandana Shiva, nošerka Alternatiwneho Nobelowego myta)

Honač wotwjertnyč a woda běži! Štož je za nas w Europje samozrozumliwe, njeje za wjac hač miliardu ludži na swěće tak lochce přistupne. Woni nimaja čistu wodu a dyrba husto daloko běžeć, zo bychu sej wodu ze studnje abo z rěki načerpali. Pitna woda njeje na swěće jenak rozdžělena. Hdyž so w někotrych regionach dosć desćuje a podzemske składy, jězory a rěki so zaso z wodu napjelnja, knježi w druhich regionach dołho trajaca suchota. Tutón problem so

hišće powjetši, dokelž ratarstwo a industrija přirodne składy podzemskeje wody wotklumpatej abo drohotnu pitnu wodu ze škódnej maćizny zanjerodźitej. Wšo dohromady přetrjeba jedna wosoba w Němskej někak 126 litrow wody na dzeń. 1 liter wupije, 4 litry trjeba za warjenje jědže, 20 litrow za płokanje, 30 litrow na nuzniku a 60 litrow při dušowanju a kupanju.

K tomu přińdže pak hišće woda, kotraž so přetrjeba při produkowanju wěcow, kotrež wužiwamy we wšědnym žiwjenju. Na př. za zežiwidła a zhotowjenje drasty. Tu leži přetrjeba wody někak pola 4000 litrow na wosobu a dzeń. Za 1 liter mloka so někak 1000 litrow wody přetrjeba. Skót chce tola žrać, pić a w čistej hródži stać. W jednym T-

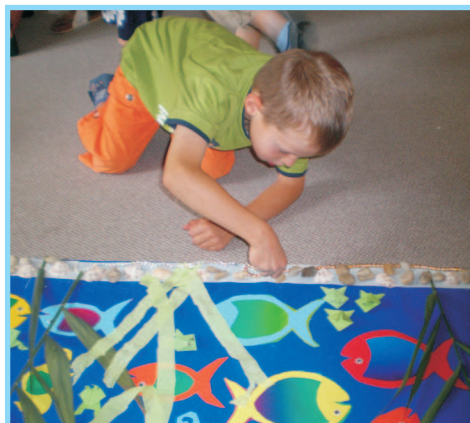
shirće su to hnydom 12.700 litrow wody, dokelž dyrbyja so bałmowe plantaže powodźować, bałma dyrbi so płokać, bělic a barbić.

Naše zwučenosće wokoło jědže maja wulki wliw na přetrjebu wody. Za 1kg howjazeho mjasa přetrjeba so někak 5 tonow wody, za 1kg žita jenož 1 tona.

Je derje, džěcom sposrědkować, kak drohotny dar tak samozrozumliwje z honača běži a kak lochce so zanjerodźi, jenož zo bychmy sej kóždy wokomik znova zaso něšto noweho popřeli, štož so krótki wokomik pozdžišo hižo zaso přeč ćisnje, kaž na př. njetrjebawše hrajk, kiž so kzežiwidłam přityknu.

Pytajće raz zhromadnje ze swojimi džěćimi za schowanej wodu we wěcach wšědneho žiwjenja! Za čo přetrjeba so wjele wody a hdže so tute wěcy produkuj? Tam hdžež je wody dosć a nadosć abo tam, hdžež je sucho a ludžo za tuni pjenjz džěťaja? Čeho drje móžemy so wzdać?

žórto: „Wie funktioniert eigentlich unsere Erde?“, Stiftung Haus der kleinen Forscher

Woda - žórto žiwjenja

Kak wažna woda je so nam hakle wuwědomi, hdyž mamy pře mało abo pře wjele wot njeje.

„... wodźi mje k wodom, hdžež wotpočnu.“ (psalm 23). Mamy drje to za samozrozumliwe – ale zawěšćene zastaranje z hygienisce čistej pitnej wodu je jedna z najwažnišich wudobyćow našeje kultury! Dosahaca a dobra ma być, kwantita a kwalita matej trjechić. Něhdy so chorosće kaž cholera, tyfus a běžeńca přez wodu přenjesechu, wjele ludźi wumřě. Tež džensa nas hišće při jězbach do južnych krajow warnuja, woprawnjene warnuja, njewotwarjenu wodu pić. Najwažniše pola pitneje wody je jeje bakteriologiska čistota. K tomu so w Němskej wobšěrne kontrole přewjeduja.

Pěstowarnja w Ralbicach a druhdy tež Chróšćanska služitej jako rutinowe městna za braće probow we wulkej EWAG-syći. Wjac króć wob lěto so tu direktnje pola woteběrara kontroluje. Proby z wodu so fachowje wozmu a so w bakteriologiskim a chemiskim la-

borje kontroluja. Wuslědku du mjez druhim na strowotniski hamt. Měto při přepytowanju něšto podhladne być, so wot zastaraćela z wodu hnydomne naprawy zahaja. Wodu pić z honača? Haj, to móžeće z čistym swědomjom.

Móžemy tež my něšto za wodu činić? Wodu lutować? Wězo mamy naše džěci k tomu pohonjować. Wodu lutować je džěl našeho nastajenja k přirodže a to je poprawna hlowna přičina, rozumnje z njej wobchadžeć. Woda je z přirody a jeje resourcy su wobmjezowane. Njeje tola tak, štož z wodu broji, tež z druhimi wěcami snano mało wobhladniwje wobchadža? Hač su to do rěčki čisnjene pitne tyzki, njepřemyslene pryskanje jěda napřećo njerodži, rozlity motorowy wolij, dla porjadka z rołami wukładžene hrjebje abo wrjeskot motorowych čołmow při rohodži. Woda je žiwjenje, tež naše žiwjenje, naš přichod, tu je kóždy prašany.

Na druhej stronje rěča w priwatnym wobłuku hygieniske přičiny napřećo pře wulkej zlutniwosći přetrjeba wody. To wosebje dla móžneho zanjerodženja w rołkach, přez kotrež jeno zřědko woda běži abo w kotrychž woda samo dlěši čas

steji. Tak skiča drohotna woda nam a džěćom tež cyle praktiski přikład za zmystapołny srjedźny puć při so spřećiwjacych argumentach.

„Při Babelskich rěkach sedžo płakachmy, ...“ (psalm 137). Woda ma tež ćmołu stronu, naša žedźba so přez ćežkomyslne kuzło wody wotnjese, začujemy strach před njedodnitéj hłubokosću abo njenadźita wysoka woda je nam samo škodu načiniła abo nas wohrozyła. Přicahliwa a wotpokazowaca móže přirodna móc woda być. Tuta ambiwalenca puta nas, špiheluje so w našim myslenju a někotrejžkuli powědce zaso.

W hatach Łužicy, ale tež w jeje rěčkach a rěkach, žiworichu a knježachu něhdy wódne duchy. Drje najznačiši je wódny muž ze swojimi džówkami. Často njebě

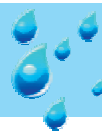
čłowjekam derje zmysleny. Na bahnojtych łukach sapotachu błudnički (štož je džensa dla melioracije řědko). W zboka ležacych wodowych młynach čěrjachu młynkojo jich potajne džěło.

Što maja wšě tute postawy nam džensa hišće rjec? Woni su džěl našeje domjaceje krajiny, Hornjeje a Delnjeje Łužicy, čenje mjeno tola tež z wodu zwisuje. Chcemy lubosć k domiznje našich džěći šěrić a skrućić, mamy we wodowych duchach sylnych zwjazkarjow. Powědajmy wo błudničke, kotraž je w Nowej Łuce bura Handrika chłostała, dokelž njeje słowo dźeržať; wo wódnym muž, kotryž je Miłočansku žabu nosyť; abo wo jich přecelstwje z Čorneho Halštrowa a Delnjohórčanskeje Čertownje abo wo Nydejskim nykusu, kotremuž njeje tyło, z rejowanskim barom kaž z kóčku wobchadžeć. Wo antenje wodowego hroda na Malešanskim haće je staršiski list před dwěmaj lětomaj hižo rozprawjať...

Uwe Hornig, biologa we wobswětowym laborje

Eksperimenty z wodu w Němcach

Tajki rjany pisany Globus su předšulske džěci wšitcy hižo widželi. Čehodla je na nim tak wjele módrej barby? Haj, prawje! To je woda. Ale hdže je woda tu wokoło nas? Spěšnje Hermine, Adrian, Jan, Julian, Nele, Maite-Fee a Emma naliča: w haće, rěce, morju, kupjeli, we wodowodže, w studni, w mróčeli. A za čo poprawom wodu trjebamy? To je tola jasne:

k myću, na nuzniku, při dušowanju, kupanju, zuby rjedženju, płokanju. A cyle na kóncu tola hišće ta najwažniša potřeba do mysli přińdže: k piću, k jědži a krjepjenju. Haj, bjez wody nam njeby narostło to, štož k jědži trjebamy a bjez pića njebychmy dołho přežiwili. Derje, hdyž sej to stajnje zaso wuwědomimy.

W srjedźišću našeje zaběry pak stejachu nětko eksperimenty z wodu. Ći mjeńše džěci ze skupiny sej zhromadnje z knjeni Zimmer-towej pisanu wodu naměšachu. Předšulske džěci pak chcychu wědžeć, čehodla so wodoměrjaki njepodnurja, ale na wodže běhaja. Z pipetu sej džěci w svojich

škleńcach wodowu horu nakapachu. Kapku po kapce, doniž přěnja kapka njepřeběži. Powjerchnostna spjatosc to zmóžni. Wodowe džěłčki dźerža so

kruće hromadže. Hdyž je wodowa hora tak wulka, zo nimaja wodowe molekule wjac tu móc, so kruće dźeržeć, so pušća a přeběža. Nětko spytachu džěci připinawki a spinki na wodu kłasć a jim runja wodoměrjakej na wodže płuwać dać. Rjenje to přihladować, z kajkej wutrajnosću to wušiknje a zaměrnje stajnje znowa spytachu. Na kóncu drje spinki tak derje njepłuwachu, ale nimale wšě připinawki.

Witaj-pěstowarnja „Pumpot“ w Němcach

60 lět pěstowarnja w Chrósćicach

Sobotu 2. junija swjećeše so w a při Chrósćanskej wjacezaměrowej hali „Jednota“ 60lětny jubilej załoženja přenjeje pěstowarnje we wjesce.

Spodobny pisany program džěci z małymi spěwčkami, basnjemi a rejkami přewodžeštaj z připowědžu nanaj Roman Nuk a Danko Handrik. Hortowske džěci zahrachu hru wo sydom kózlatkach. Samo clown Ferdinand je sej do Chrósćic dojeł a džěci ze swojimi trikami wobkuzłať. Při kofejpiću a samopjećenych tykancach dachu so přitomni starši, wowki a džědojo kaž tež druzy hosćo do čitłych rozmotwow. Rjenje bě, swoje něhdyše pěstowarki zetkać móc a při starych wobrazach

so na swójske džěcatstwo abo epizodu z pěstowarskeho časa dopominać. Džěci so w mjezyčasu nutřka a wonka při wšelakich stacijach zabawjachu. Popołdnjo wuklinča z wupóstanjom přećow a postrowow z pisanyimi balonkami.

1952 bu staršim a jich džěćom w Chrósćicach pěstowarnja swjatočnje přepodata. Bě to na ležownosći při šuli, runje na městnje džensnišeje „Jednoty“. Tehdy běštej tam dvě skupinje. Wjednica bě knjeni Mikitiukowa. Hort bě hišće w zamołwitosći šule a tež tam zaměstnjeni. 1980 přećahny pěstowarnja na nětřiše městno při Zatkuli. Hižo 1985 dyrbyeše so pěstowarnja wjele džěci dla powjetšić.

Po přewróće smědžeše pěstowarnja tež žłobikarske a hortowe džěci přiwwaź. W juliju 1994 přewza nošerstwo pěstowarnje Křescansko-socialny skutk a k januarej 2001 Serbske šulske towarstwo.

Pěstowarnja bě wot wšeho spočatka ryzy serbska a je to džensa hišće. Tež

Serbska pěstowarnja Chrósćicy

němske džěci nawuknu tu spěšnje serbsce. Džěci z němskich abo rěcnje měšanych swójbow přiběraja a su wulke wužadanje za naše koleginy. Mamy zbožo, zo smy wšitcy maćernorěčni w pěstowarni a horće. Tak móža tute džěci w času přebywanja w pěstowarni a horće so cyle do serbskorěčneho ruma zanurić. Jara na to džiwamy, zo tež džěci mjez sobu jeno serbuja, ale to je často jara ćežko. Wšitcy pak so prócujemy, wšě džěci jenak do skupinow zapřijeć a džěci, kotrež maja to trjeba, rěcnje wosebje spěchować. Naš zaměr je, wšě džěci dwurěcnje kubtać.

Njepěstujemy jeno prawe nałożowanje woběju rěčow, ale hajimy tež w běhu lěta naše rjane serbske nałożki. Tak džěci z mała hižo tradicije a swjedženje zeznaja a aktiwnje do bohateho serbskeho žiwjenja nutř rostu.

Tuchwilu mamy w našim kubłanišću 148 džěci. Tendenca je stupaca. Wosebje hladajo pobrachowaceho serbskorěčneho pedagogiskeho personala so starosćimy. Ja jako wjednica so kóžde ranje nadźijam, zo drje žana kubłarka chorosće dla njewupadnje. Wjeselimy so pak přez kóžde džěco, kotrež so pola nas přizjewi a móžu wobkrućić, zo so moje koleginy, a Bohu džak mamy tež kolegu, wo jara dobre zastaranje a kubłanje džěci prócuja.

Džěci přińdu tež z kónčin, kiž njestušēja do našeje gmejny. To rěči wo dobrym džěle našeho kubłanišća, wosebje po přewzaću pěstowarnje do nošerstwa SŠT z.t. Tak mamy džěci z Kamjenca, z gmejnow Njeswačidło, Njebjelčicy, Worklecy, Pančicy, Bóšicy, Hodźij, Ralbicy-Róžant, Porchowa a z Rakec.

Angela Młynkowa, wjednica

Rozalia Cyžowa, něhdyša wjednica so dopomina:

Džěci su naš přichod a do přichoda dyrbi so inwestować, jeli ma so něšto bytostne zdźeržeć a so dale wuwiwać. Přez wjac hač 1500 lět je so naš serbski narod dźeržał a so stajnje zaso z někajkeje hłubiny wudrapał a wo swoje byće wojował. Za nas Serbow džensa je to winowatosć, zo našim dźěćom a našej młodžinje našu rěč a kulturu z jeje natožkami a tradicijemi dale posrědkujemy, zo njezabudźemy naše korjenje ale tute našim dźěćom, wnučkam a prawnučkam wuwědomimy.

Runje w džensnišim modernym času je to čim wažniše, dokelž asimilacija bjez smilnosće wokolo sebje přima a hrozy serbski duch podusyć.

W 60. lěće wobstaća Chróšćanskeje pěstowarnje so na swoje skutkowanje w mjenowanym kubłanišću wot 1980 - 1993 dopominam. Chróšćanska pěstowarnja běše a je serbske kubłanišćo, kotruž tež tehdy dźěci z rěčnje měšanych swójbow wopytowachu. Přez konsekwentne cyłodnjowske natožowanje serbsčiny tež woni serbsku rěč nawuknychu.

Pěstowarnja je nimo swójbje najwažniši stołp kubłanja w předšulskej starobje. Tule zapołoža so zakłady za dalše žiwjenje; za přichodny wotrězk žiwjenja, kotryž rěka šula. Za čas mojeho skutkowanja w pěstowarni běše zakład za kubłanje jedyn jednotny kubłanski system, do kotrehož tež pěstowarnja słušeše. Kubłachmy po předpisanym kubłanskim planje, wotwodžejo na maćernorěčnu, narodnu a tež nabožnu potrebu a situaciju našeho serbskeho kubłanišća.

Přěnjotny nadawk kubłanja bě, zakłady za pozdžiši wopyt šule zapołožić. To rěkaše, nic jenož wědu posrědkować, ale dźěćo tež moralisce a charakternje kublać a tež na to pokazać, zo ma wšitko tež swoje hranicy. Dyrbju přiznać, zo bě kubłanski system za čas NDR dobry, wothladajo wot politiki stata, kotryž je potom z přewrótom zwrěšćil.

W tehdyšim času běše normalne, zo měješe kóždy pěstowarnja swoju kuchnju, kotraž wězo we wulkej měrje přećam dźěci wotpowědowaše. Jedyn wobjed płáćeše tehdy 35 pjenježkow a za mloko zapłaći so tohorunja jedna jara snadna suma. Za kóžde dźěćo tehdy šansa wopyta pěstowarnje wobsteješe, hač za

bohačka abo chudačka. Jeli chodźachu 3 dźěci z jedneje swójby do pěstowarnje, potom běše za 3. dźěćo jědź darmotna. Za pěstowarske městno njetrjebachu starši ani pjenješka zapłaćić.

Tehdyši wjesnjanosta, nětko hižo někotre lěta zemřety, Franc Młynk z Hórkow, měješe za naležnosće pěstowarnje stajnje wotewrjene wucho a spytaše njedostatki na najspěšnišim puću wotstronić.

1967 bu žłobik za dźěci pod tři lěty natwarjeny, kotryž namaka pola star-

ších wulki wothłós. Tutón podsteješe tehdy wotrjadej za socialne. Hakle po přewróće 1990 bu žłobik k pěstowarni přirjadowany. Ale tež kubłanje w pěstowarni so wot wyších instancow přerjadowa. Tak bu předšulske kubłanje na runinu socialneho přepołożene. Dewiza tehdy powšitkownje rěkaše, dźěćom ma so we wulkej měrje wjele wjace časa za hrajanje dać a wjace swobody. To woznamjenješe, zo njebě žadyn kruty dnjowy wotběh prašany, kaž bě to do přewróta. Sprawnje prajene, zdawaše so nam kubłarkam tuta situacija, bjez směr dawaceho porjada, někak chaotiska być. Běchmy sej přezjedni, zo trjeba kubłanišćo wěsty zakładny porjad, orientaciju. Zo njeby dotalne kubłanje k zasadnym normam zadžerženja a mjezsobneho wobchada podarmo było, dźeržachmy so na dotalne zakłady kubłanja, dalokož bě to móžno. Nowe ideje a nastorki za předšulske kubłanje ze zapadneho swěta, kotrež do wšědneho dźěta integrowachmy, běchu nam na kóždy pad lubje witane.

Nastupajo moju wosobu móžu dodatnje hišće přispomnić, zo sym jako dźěćo

Kubłarki 1991 (zady wl: M. Šmitowa, M. Serbinowa, Ch. Kučankowa (zembr.), R. Korjeńkowa, přědku wl: Z. Cyžowa, M. Paścyna, R. Suchowa, B. Bartowa)

Chróšćansku pěstowarnju wopyto-
wała, kaž tež moje štyri dźěci a tež
štyri z mojich wnučkow běchu cho-
wancy tutoho kubłanišća.

Přeju na tutym puću wšitkim dźě-
ćom, kubłarkam, starším, nošerjej,
gmejnje a wšitkim, kotřiž maja
podžěl na kubłanju našeho dorosta
dobry čas w tutym kubłanišću,
kotryž so wužije na dobro našeho
serbskeho naroda.

Na čo so rady dopominamoj? - Ludmila Wićazowa a Lydia Šotćina powědatej

W času přewróta přewzachmoj jako kublarce džěto w Chróšćanskim horće. Tehdy bě w Chróšćicach hišće tak, zo přebywachu hortowe džěci po šuli w šulskich rjadownjach. Hrajki a trěbne materialije za zaběry a paslenje mějachu so kóždy dzeń do kamorow zrumować, tak zo móžeše so přichodny dzeń šulska

wučba bjez zadžěwkow wotměć.

W léće 1995 přecáhny hort do nětřišeje pěstowarnje. Za někak 35 hortskich džěci stejachu nam 3 rumnosće k dispoziciji. W běhu přichodnych lět stupaše ličba hortowych a pěstowarskich džěci tak daloko, zo njebě dosć městna za wšěch. Dokelž stejachu w twarjenju prjedawšeje Srjedźneje šule „Jurij Chěžka“ rjadownje w

delnim poschodže prózdne, rozsudžichu zastupjerjo Chróšćanskeje gmejsnskeje rady zhromadnje z nětřišim nošerjom SŠT tam hort zaměstnić.

Po trěbnym ponowjenju stwow delnjeho poschoda smědžachmy ze spočatkem noweho šulskeho lěta 2007 z našimi 60 hortowymi džěcimi do rjanych swětłych a barbných rumnosćow začahnyć.

Wosebje rady dopominamoj so na někotre wjerški w horće. Wulke dožiwjenje bě za wšitkich naš projekt

„Indianajo“. Zaběrachmy so ze žiwjenjom indianow, napaslichmy sej bubončki, šijachmy sej indianske kostimy a nazwučowachmy indiansku reju. Wopyt předstajenja „Winnetou“ na přirodnym jewišću w Rathenje w Sakskej Šwicy bě highlight a zakónčenje tutoho projekta.

Skónčenje šulskeho lěta z rozžohnowanjom 4. lětnika a stanowanje ze wšitkimi džěcimi horta bě přeco wulke dožiwjenje, na kotrež so džěci cyłe lěto wjeselachu. Spěwanje z Markom Smołu a Stanijom Brěžanom na Kopšinanskim hrodži-

šču a z Měrcinom Weclichom w horće namaj džensa hišće we wušomaj klinči.

Z tradiciju stało je so tež naše sportowe popołodnjo w nowembru. Tu wubědźuja so hortske džěči ze swojimi staršimi w mustwach. Sportowe popołodnja stejachu přeco pod jednej temu, kotruž na wjesole a žortne wašnje we wubědźowanjach přesadźichmoj.

Rjane wokomiki začujemoj wosebje potom, hdyž zetkamoj přjedawše a nětřiše hortowe džěči, kiž naju z posměwkom

strowja. Tak so džěło, kotrež smój z wjele mocami a lubosću wukonjałoj, připóznaje a snano tež něchtóžkuli rady na čas w horće wróćo mysli.

Namaj jako maćernorěčnymaj kubłarkomaj bě z naležnosću, zo džěči w horće mjezsobu porjadnje serbsce rěča. Smój spytałoj, jim za to z příkladom być.

Dźiwachmoj na to, zo so džěči po napinacym šulskim dopołodnju najprjedy wonka při pohibowanju a hrajkanju wočerstwja. Samo připołdniši wotpočink přenjemu lětnikej zmóžnichmoj.

Na wutrobje ležało je namaj tež porjadne spjelnjenje domjacych nadawkow, štož džěćom přeco zaso wuwědomichmoj. Podpěrachmoj džěči při tym tak daleko, kaž bě to móžno a trěbne.

To najwažniše w hortskim času je za džěči zhromadne přebywanje, zaběranje a hrajkanje z přecelemi a sobušulerjemi. Mjezsobne socialne počahi, kotrež nastanu a so wuwiwaja a wuwíce samostatnosće tworja zakłady za cyły čas žiwjenja. Dachmoj džěćom móžnosć so wólnje pohibować a zaběrać, poskićichmoj jim pak tež rjane zaběry, n.př. paslenje, warjenje, pječenje, sportowanje a druhe, štož čini džěćom wjeselo.

Pěstowanje nabožnych a narodnych nałožkow běchu kruty wobstatk w planowanju poskitkow za džěči.

So wočerstwjeć a zhromadne tež něšto dožiwić běštej zaměraj za čas prózdnin w horće. Wo jězbach z čahom do Drježdźan, pućowanjach w blišej wokolinje, wo kupanju abo warjenju woblubowanych džěćacych jědźow džěči džensa hišće rady powědaja.

Što stawa so noweho w Malešecach

Štučki znateho džěcaceho spěwa „Štó chce pilnych rjemjeslnikow widžeć” přewodźachu nas w zaštych měsacach a tydženjach. Naš wulki hrajkanski nastroj běše hižo přez dwaceći lět stary a drjewowe nózki běchu přehnute. Tak bu nam wužiwanje nastroja w aprylu 2011 přez TÜV zakazane. Cyłe lěto njemějachu džěci žanu móžnosć nastroj za łaženje a suwanje atd. wužiwać. Wosebje hortske džěci to mjerzaše.

Přez wjele lěta hromadźichmy kóždy euro při narodniskim spěwanju, na hodownych wikach, programach, dnju za wowki a džědy, ptačim kwasu atd. Potom so rozsudźichmy, sebi wot nalutowanych pjenjez nowy nastroj kupić. Pytanje so nazymu započa a w decembru mějachmy rozsud tworjeny. Ale štó nam nastroj natwari? Staršiska přirada, starši a my kubłarki planowachmy natwar noweho nastroja za apryl 2012.

Po jutrach započinachmy. Angažowani starši a kubłarki na dwějoch kónc tydženjach našu zahrodku na „hłowu stajichu”. Zhromadnje nastajichmy naš nowy nastroj. Za to dyrbjachmy wulke džěry z bagerom firmy knjeza Gerber ryc. Z gmejnskim multicarom smy staru pjeršč, kamjenje, stare lisćo a druge wěcy wotwjezli. Nózki nastroja smy zabetoněrowali a sej nowy pěsk wot firmy Schneider wobstarali. Tysac mjeńšich a wjetšich džětow bě trěbnych. Drjewjane nastroje dóstachu wot waki, přez chěžku, wjerowu chěžku, carport, zwukowe pišće (Klangorgel), chěžu za hrajki atd. nowu barbu. Naš druhi nastroj, kiž je nam knjez Haas z Barta natwarił, tež grunděrowachmy a lakěrowachmy.

Nětko směje so naša zahrodka ze slónčkom napřemo.

„Džakuju!” praja wšitke džěci a kubłarki wšěm zwólniwym a pilnym džělačerjam, wšěm sponsoram dokoławokoło našeje „noweje” zahrodki.

Witaj-pěstowarnja "K wódnemu mužej" w Malešecach